



## **LLENGUA CATALANA I LITERATURA 2n Batxillerat**

### **Contribució de l'assignatura al desenvolupament de les competències**

Les competències clau al batxillerat continuen el desenvolupament de les que s'han treballat en etapes educatives anteriors i, a la vegada, preparen per a la vida activa i per afrontar estudis superiors amb eficiència. La matèria de llengua catalana i literatura és decisiva per al desenvolupament de pràcticament totes les competències clau, però és cabdal per a la competència lingüística i la digital.

La competència en comunicació lingüística, que, a les Illes Balears, implica el domini de la llengua catalana i de la llengua castellana en diversos suports i la seva doble dimensió oral i escrita, esdevé, a més, una eina imprescindible per aprendre a aprendre, en el sentit que possibilita la integració efectiva tant al món acadèmic com al món social. Mai no s'insistirà prou en el fet que la competència en comunicació lingüística s'ha de desenvolupar des de totes les matèries i a totes les etapes de l'ensenyament. Per aquesta raó, és imprescindible la coordinació entre tots els professors del centre, que han d'assumir que es pot ensenyar llengua des de qualsevol matèria i que tenir més competència lingüística facilita l'adquisició de nous aprenentatges.

La competència que té relació amb la consciència i les expressions culturals té un lligam directe amb el fet literari, ja que desenvolupa l'autoconeixement mitjançant les manifestacions artístiques, no tan sols les literàries, sinó també la relació dels textos d'intenció creativa amb altres disciplines artístiques i amb el seu context historicosocial. La literatura esdevé, així, una eina fonamental per al coneixement, la reflexió i l'anàlisi de la realitat actual i de l'experiència humana al llarg del temps, amb la qual cosa la literatura catalana també incideix en les competències socials i cíviques.

Així mateix, la matèria contribueix decisivament a la competència digital, perquè avui no es pot desvincular l'ensenyament de llengües de l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació en el sentit que aquesta s'ha convertit en referent constant en els intercanvis comunicatius. A més, les TIC són imprescindibles no tan sols en l'àmbit acadèmic, sinó també en qualsevol àmbit social o professional. La competència digital, part de la dimensió comunicativa, s'orienta al batxillerat per una part a la introducció en el camp de la investigació dirigida als estudis superiors però, per una altra, fa alumnes emprenedors, en el sentit que han de prendre decisions en el moment de



destriar, tractar i interpretar la informació rellevant entre tota l'allau discursiva de què es disposa avui en dia.

Hom ha entrat, així, en la competència de sentit d'iniciativa i esperit emprenedor que les matèries lingüístiques treballen en tot moment perquè els intercanvis comunicatius impliquen negociacions i decisions que ajuden a afrontar l'adopció de solucions diferents davant nous contextos, tot generant uns processos que reafirmen l'autoestima, l'autocrítica i, en definitiva, l'autonomia personal.

En definitiva, i com a conclusió, s'ha d'entendre que la contribució de la matèria a les competències facilita aprenentatges significatius, lluny de continguts aïllats i tractats de forma lineal. Aquest enfocament competencial implica una seqüenciació que possibilita el fet lingüístic i l'aprehensió de les formes de comunicació diverses amb què es manifesten les societats modernes.

### **Objectius específics**

1. Comprendre i crear missatges orals i escrits en llengua catalana amb adequació, coherència, cohesió i correcció, mitjançant l'aplicació dels coneixements sobre el funcionament de la llengua i les normes d'ús lingüístic, per a propòsits acadèmics i socials.
2. Fer un ús correcte de les normes que regulen l'ortografia, la morfologia, la sintaxi i el lèxic.
3. Comprendre els factors socials i legals que condicionen el contacte entre llengües.
4. Conèixer la realitat plurilingüe i multicultural del món d'avui, posant especial atenció a les Illes Balears, a l'Estat espanyol i a Europa i valorar les varietats de la llengua i la diversitat lingüística al món com una riquesa cultural i personal.
5. Emprar tant les fonts impreses com les digitals per obtenir, seleccionar i transmetre informació per produir treballs acadèmics amb rigor, claredat i coherència.
6. Manifestar una actitud receptiva, interessada i de confiança en la pròpia capacitat d'aprenentatge i d'ús de les llengües i participar activament en el control i avaluació del propi aprenentatge i el dels altres.
7. Conèixer les característiques generals dels períodes més representatius de la literatura catalana, com també saber-ne contextualitzar els autors i les obres més destacades.



8. Analitzar i comentar, des del punt de vista formal i del contingut, textos en prosa i en vers, de qualsevol tipologia i fer de la lectura una forma d'enriquiment personal i d'obertura al món.
9. Valorar la importància d'usar el registre lingüístic adequat a cada situació comunicativa.
10. Aplicar tècniques i estratègies (resum, esquema, mapa conceptual, esborrany...) per afavorir l'aprenentatge i optimitzar l'estudi.

## Continguts, criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge avaluables

### LLENGUA CATALANA I LITERATURA II

#### **BLOC 1. COMUNICACIÓ ORAL: ESCOLTAR I PARLAR**

##### **Continguts**

La comunicació oral no espontània en l'àmbit acadèmic, periodístic, professional i empresarial. La seva caracterització.

Comprensió i producció de textos orals procedents dels mitjans de comunicació social: gèneres informatius i d'opinió. La publicitat.

Presentació oral: planificació, documentació, avaluació i millora.

##### **Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluables**

1. Escoltar de forma activa i analitzar textos orals argumentatius i expositius procedents de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional i empresarial, identificar-ne els trets propis del seu gènere, relacionar els aspectes formals del text amb la intenció comunicativa de l'emissor i amb la resta dels factors de la situació comunicativa.

*1.1. Reconeix les diferents formes d'organització del contingut en una argumentació oral, analitza els recursos verbals i no verbals emprats per l'emissor i els valora en funció dels elements de la situació comunicativa.*

*1.2. Analitza els recursos verbals i no verbals presents en textos orals argumentatius i expositius procedents de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional i empresarial, i relaciona els aspectes formals i expressius amb la intenció de l'emissor, el gènere textual i la resta dels elements de la situació comunicativa.*

2. Sintetitzar el contingut de textos expositius i argumentatius orals de l'àmbit acadèmic: conferències i taules rodones; diferenciar la informació rellevant i accessòria i utilitzar l'escolta activa com un mitjà d'adquisició de coneixements.



*2.1. Sintetitzo per escrit el contingut de textos orals argumentatius i expositius procedents de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional o empresarial i discrimina la informació rellevant.*

3. Extreure informació de textos orals periodístics i publicitaris procedents dels mitjans de comunicació social, reconèixer la intenció comunicativa, el tema, l'estructura del contingut, identificar els trets propis del gènere periodístic, els recursos verbals i no verbals utilitzats i valorar-ne críticament la forma i el contingut.

*3.1. Interpreta diversos anuncis sonors i audiovisuals, identifica la informació i la persuasió, reconeix els elements que utilitza l'emissor per seduir el receptor, en valora críticament la forma i el contingut i rebutja les idees discriminatòries.*

4. Fer una presentació acadèmica oral sobre un tema discutit, contraposar els punts de vista enfrontats, defensar una opinió personal amb arguments convincents i utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació per a la seva realització, avaluació i millora.

*4.1. Planifica, duu a terme i avalua presentacions acadèmiques orals de forma individual o en grup sobre un tema polèmic de caràcter acadèmic o de l'actualitat social, científica o cultural, a més d'analitzar opinions enfrontades i defensar una opinió pròpia mitjançant arguments convincents.*

*4.2. Recopila informació així com suports audiovisuals o gràfics, consulta fonts d'informació diversa i utilitza correctament els procediments de la citació.*

*4.3. Classifica i estructura la informació obtinguda i elabora un guió de la presentació.*

*4.4. S'expressa oralment amb claredat, precisió i correcció, ajusta la seva actuació verbal i no verbal a les condicions de la situació comunicativa i utilitza els recursos expressius propis del registre formal.*

*4.5. Avalua les seves presentacions orals i les dels companys, en detecta les dificultats estructurals i expressives i dissenya estratègies per millorar les seves pràctiques orals i progressar en l'aprenentatge autònom.*

## **BLOC 2. COMUNICACIÓ ESCRITA: LLEGIR I ESCRIURE**

### **Continguts**

La comunicació escrita en l'àmbit acadèmic, periodístic, professional i empresarial. Elements i els gèneres textuais.

Anàlisi i comentari de textos escrits de l'àmbit acadèmic.

Planificació, realització, revisió i millora de textos escrits de diferents àmbits socials i acadèmics.

### **Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable**



1. Comprendre i produir textos expositius i argumentatius propis de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional o empresarial, identificar la intenció de l'emissor, resumir-ne el contingut, diferenciar la idea principal i explicar-ne l'organització.

1.1. *Comprèn el sentit global de textos escrits de caràcter expositiu i argumentatiu propis de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional o empresarial i identifica la intenció comunicativa de l'emissor i la seva idea principal.*

1.2. *Sintetitza textos de caràcter expositiu i argumentatiu propis de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional o empresarial, i diferencia les idees principals i les secundàries.*

1.3. *Analitza l'estructura de textos expositius i argumentatius procedents de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional o empresarial i identifica els diferents tipus de connectors i organitzadors de la informació textual.*

1.4. *Produeix textos expositius i argumentatius propis, usa el registre adequat a la intenció comunicativa, organitza els enunciats en seqüències lineals cohesionades i respecta les normes ortogràfiques i gramaticals. Revisa la seva producció escrita per millorar-la.*

2. Escriure textos expositius i argumentatius propis de l'àmbit acadèmic amb rigor, claredat i correcció, emprar arguments adequats i convincents i ajustar-ne l'expressió a la intenció comunicativa i a la resta de les condicions de la situació comunicativa.

2.1. *Desenvolupa per escrit un tema del currículum amb rigor, claredat i correcció ortogràfica i gramatical, a més d'aplicar els coneixements gramaticals i pragmàtics per millorar l'expressió escrita.*

2.2. *A les seves produccions escrites ajusta la seva expressió a les condicions de la situació comunicativa (tema, àmbit discursiu, tipus de destinatari, gènere textual...), empra els recursos expressius propis del registre formal i evita l'ús de col·loquialismes.*

2.3. *Avalua les seves pròpies produccions escrites i les dels companys, reconeix les dificultats estructurals i expressives, recorre a obres de consulta tant impreses com digitals per a la seva correcció i dissenya estratègies per millorar-ne la redacció i avançar en l'aprenentatge autònom.*

3. Dur a terme treballs acadèmics individuals o en grup sobre temes polèmics del currículum o de l'actualitat social, científica o cultural i planificar la seva realització, contrastar opinions enfrontades, defensar una opinió personal i usar les tecnologies de la informació i la comunicació per a la seva realització, avaluació i millora.

3.1. *Fa treballs acadèmics individuals i en grup sobre un tema discutit del currículum o de l'actualitat social, cultural o científica. Planifica la seva*



*realització, en fixa els objectius, contrasta valoracions enfrontades i organitza i defensa una opinió pròpia mitjançant diferents tipus d'arguments.*

*3.2. Empra les tecnologies de la informació i la comunicació per documentar-se, consultar fonts diverses, avaluar, contrastar, seleccionar i organitzar la informació rellevant mitjançant fitxes resum.*

*3.3. Respecta les normes de presentació de treballs escrits: organització en epígrafs, procediments de cita, notes a peu de pàgina, bibliografia...*

*4. Analitzar textos escrits argumentatius i expositius propis de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional o empresarial, identificar els seus trets formals característics i relacionar les seves característiques expressives amb la intenció comunicativa i amb la resta dels elements de la situació comunicativa.*

*4.1. Descriu els trets morfosintàctics, lexicosemàntics i pragmaticotextuals presents en un text expositiu o argumentatiu que procedeix de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional o empresarial. Utilitza la terminologia gramatical adequada i posa de manifest la seva relació amb la intenció comunicativa de l'emissor i amb els trets propis del gènere textual.*

*4.2. Identifica, descriu i empra els recursos gramaticals (substitució pronominal, ús reiterat de determinades estructures sintàctiques, correlació temporal,...) i lexicosemàntics (substitució per sinònims, hipònims i hiperònims, reiteracions lèxiques...) que proporcionen cohesió als textos escrits.*

*4.3. Reconeix i explica els diferents procediments de cita (estil directe, estil indirecte o estil indirecte lliure i citació encoberta) presents en textos expositius i argumentatius i en reconeix la funció en el text.*

### **BLOC 3. CONEIXEMENT DE LA LLENGUA**

#### **Continguts**

##### *La paraula*

Anàlisi i explicació del lèxic català i dels procediments de formació.

L'adverbi. Tipologia i valors gramaticals.

Les preposicions, conjuncions i interjeccions. Tipologia i valors gramaticals.

Observació, reflexió i explicació del significat de les paraules. Denotació i connotació.

##### *Les relacions gramaticals*

Observació, reflexió i explicació de les estructures sintàctiques simples i complexes. Connexions lògiques i semàntiques en els textos.

##### *El discurs*

Normes ortogràfiques i gramaticals.



Observació, reflexió i explicació de les diferents formes d'organització textual de textos procedents de diferents àmbits. La intertextualitat.

Identificació i ús dels recursos expressius que marquen l'objectivitat i la subjectivitat.

Observació, reflexió i explicació de la dixi temporal, espacial i personal.

#### *Les varietats de la llengua*

Origen i evolució historicosocial de la llengua catalana. Substrat. La Romània i les llengües romàniques. El llatí vulgar. Superstrat. Adstrat. El català a l'edat mitjana, al segle XV, als segles XVI-XVIII i a l'etapa contemporània. Pompeu Fabra i Antoni M. Alcover.

La variació lingüística: social, històrica, geogràfica i estilística. Els dialectes geogràfics del català. Els registres. La varietat estàndard. Apreciació de la riquesa que suposa la diversitat interna de la llengua i de l'estàndard com a element unificador.

Les llengües en el món. Els fenòmens de contacte entre varietats: bilingüisme, diglòssia, conflicte lingüístic (minorització, substitució, normalització). Els prejudicis lingüístics. Models de planificació.

Identificació, anàlisi i descripció de la realitat plurilingüe i multicultural de l'Estat espanyol. Descripció del marc legal i de la realitat sociolingüística de l'àrea de parla catalana i de les Illes Balears.

#### **Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable**

1. Reconèixer i explicar el procés de formació de les paraules en català, aplicar els coneixements adquirits per a la millora, comprensió i enriquiment del vocabulari actiu.

*1.1. Explica els procediments de formació de les paraules, diferencia entre arrel i afixos i n'explica el significat.*

*1.2. Reconeix i explica la procedència grecollatina de gran part del lèxic català i valora el seu coneixement per a la deducció del significat de paraules desconegudes.*

2. Reconèixer i identificar els trets característics de les categories gramaticals, explicar-ne els usos i valors en els textos.

*2.1. Identifica i explica els usos i valors de les diferents categories gramaticals, els relaciona amb la intenció comunicativa de l'emissor, amb la tipologia textual seleccionada, així com amb altres components de la situació comunicativa: audiència i context.*

*2.2. Selecciona el lèxic i la terminologia adequats en contextos comunicatius que exigeixen un ús formal i especialitzat de la llengua i evita l'ús de col·loquialismes, imprecisions o expressions clixés.*





3. Identificar i explicar els diferents nivells de significat de les paraules o expressions en funció de la intenció comunicativa del discurs oral o escrit en el qual apareixen.

*3.1. Explica amb propietat el significat de paraules o expressions, en diferència l'ús denotatiu i connotatiu i el relaciona amb la intenció comunicativa de l'emissor.*

*3.2. Reconeix, analitza i interpreta les relacions semàntiques entre les paraules (sinonímia, antonímia, hiperonímia, polisèmia i homonímia) com a procediment de cohesió textual.*

4. Observar, reflexionar i explicar les diferents estructures sintàctiques d'un text i assenyalar les connexions lògiques i semàntiques que s'hi estableixen.

*4.1. Reconeix les diferents estructures sintàctiques i explica la relació funcional i de significat que estableixen amb el verb de l'oració principal, a més d'emprar la terminologia gramatical adequada.*

5. Aplicar els coneixements sobre estructures sintàctiques dels enunciats per a la realització, autoavaluació i millora de textos orals i escrits, a més de prendre consciència de la importància del coneixement gramatical per a l'ús correcte de la llengua.

*5.1. Enriqueix els seus textos orals i escrits, hi incorpora diferents estructures sintàctiques i hi aplica els coneixements adquirits per revisar-los i millorar-los.*

*5.2. Aplica els coneixements adquirits sobre les estructures sintàctiques dels enunciats per a la realització, autoavaluació i millora dels propis textos orals i escrits, i prendre consciència de la importància del coneixement gramatical per a l'ús correcte de la llengua.*

6. Aplicar els coneixements sobre el funcionament de la llengua a la comprensió, anàlisi i comentari de textos de diferent tipus que procedeixen de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional i empresarial, a més de relacionar els usos lingüístics (marques d'objectivitat i subjectivitat; referències d'íctiques temporals, espacials i personals i procediments de citació) amb la intenció comunicativa de l'emissor i la resta dels elements de la situació comunicativa.

*6.1. Reconeix, analitza i explica les característiques lingüístiques i els recursos expressius de textos que procedeixen de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional i empresarial; relaciona els usos lingüístics amb la intenció comunicativa de l'emissor i la resta dels elements de la situació comunicativa i utilitza l'anàlisi per aprofundir en la comprensió del text.*

*6.2. Aplica els coneixements sobre el funcionament de la llengua a la comprensió, anàlisi i comentari de textos de diferent tipus que procedeixen de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional i empresarial; relaciona els*





*usos lingüístics (marques d'objectivitat i subjectivitat; referències díctiques temporals, espacials i personals i procediments de citació amb la intenció comunicativa de l'emissor i la resta dels elements de la situació comunicativa.*

*6.3. Reconeix i explica els diferents procediments d'inclusió de l'emissor i el receptor en el text.*

*6.4. Identifica i explica en els textos les referències díctiques temporals, espacials i personals. 6.5. Distingeix, explica i empra els diferents procediments de citació.*

*6.6. Revisa textos escrits propis i aliens, reconeix i explica les seves incorreccions (concordances, règim verbal, ambigüitats sintàctiques, col·loquialismes, etc.) amb criteris gramaticals i terminologia apropiada per millorar l'expressió escrita i avançar en l'aprenentatge autònom.*

*7. Explicar la forma d'organització interna dels textos expositius i argumentatius.*

*7.1. Reconeix, explica i utilitza en textos propis i aliens les diferents formes d'estructurar els textos expositius i argumentatius.*

*8. Reflexionar sobre la relació entre els processos de producció i recepció d'un text, reconèixer la importància que per comprendre'l tenen els coneixements previs adquirits a partir de lectures anteriors que s'hi relacionen.*

*8.1. Expressa les seves experiències lectores d'obres de diferent tipus, gènere, etc., i les seves experiències personals, les relaciona amb el nou text per arribar a comprendre'l i interpretar-lo millor.*

*9. Conèixer l'origen i l'evolució de la llengua i reflexionar sobre la situació actual del domini lingüístic català, del plurilingüisme de l'Estat espanyol i d'Europa.*

*9.1. Coneix la situació actual de la llengua catalana al món i del plurilingüisme de l'Estat espanyol i d'Europa.*

*10. Analitzar i distingir els factors socials i legals que condicionen el contacte entre llengües i valorar els processos de normalització de la llengua catalana. Identificar situacions de bilingüisme, diglòssia, conflicte, minorització i substitució per superar prejudicis lingüístics.*

*10.1. Identifica i analitza els fenòmens de contacte entre llengües.*

#### **BLOC 4. EDUCACIÓ LITERÀRIA**

##### **Continguts**

Estudi de les obres més representatives de la literatura catalana del segle XX fins als nostres dies.



Anàlisi de fragments o obres completes significatives del segle XX fins als nostres dies.

Interpretació crítica de fragments o obres completes significatives del segle XX fins als nostres dies.

Planificació i elaboració de treballs acadèmics escrits o presentacions sobre temes, obres o autors de la literatura del segle XX fins als nostres dies.

### **Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable**

1. Conèixer els aspectes temàtics i formals dels principals moviments literaris del segle XX fins als nostres dies, així com els autors i les obres més significatius.

*1.1. Desenvolupa per escrit amb coherència i correcció les característiques temàtiques i formals dels principals moviments del segle XX fins als nostres dies, a més d'esmentar els autors i obres més representatives.*

2. Llegir i analitzar textos literaris representatius de la història de la literatura del segle XX fins als nostres dies, identificar les característiques temàtiques i formals i relacionar-les amb el context, el moviment, el gènere a què pertany i l'obra de l'autor i constatar l'evolució històrica de temes i formes.

*2.1. Analitza fragments literaris, o si és el cas obres completes, del segle XX fins als nostres dies, relacionant el contingut i les formes d'expressió amb la trajectòria i l'estil de l'autor, el gènere i el moviment literari a què pertany.*

*2.2. Compara textos de diferents èpoques i descriu l'evolució de temes i formes.*

3. Interpretar de manera crítica fragments o obres de la literatura del segle XX fins als nostres dies, reconèixer les idees que manifesten la relació de l'obra amb el seu context històric, artístic i cultural.

*3.1. Interpreta de manera crítica fragments o obres completes significatius de la literatura del segle XX fins als nostres dies, reconeix les idees que manifesten la relació de l'obra amb el seu context històric, artístic i cultural.*

4. Desenvolupar per escrit un tema de la història de la literatura del segle XX fins als nostres dies, exposar les idees amb rigor, claredat i coherència i aportar una visió personal.

*4.1. Desenvolupa per escrit un tema de la història de la literatura del segle XX fins als nostres dies, exposa les idees amb rigor, claredat, coherència i correcció i aporta una visió personal.*

5. Elaborar un treball de caràcter acadèmic en suport paper o digital sobre un tema del currículum de literatura consultant fonts diverses, adoptant un punt de vista crític i personal i emprant les tecnologies de la informació i la comunicació.



*5.1. Llegeix textos informatius en paper o en format digital sobre un tema del currículum de literatura del segle XX fins als nostres dies i n'extreu la informació rellevant per ampliar coneixements sobre el tema.*